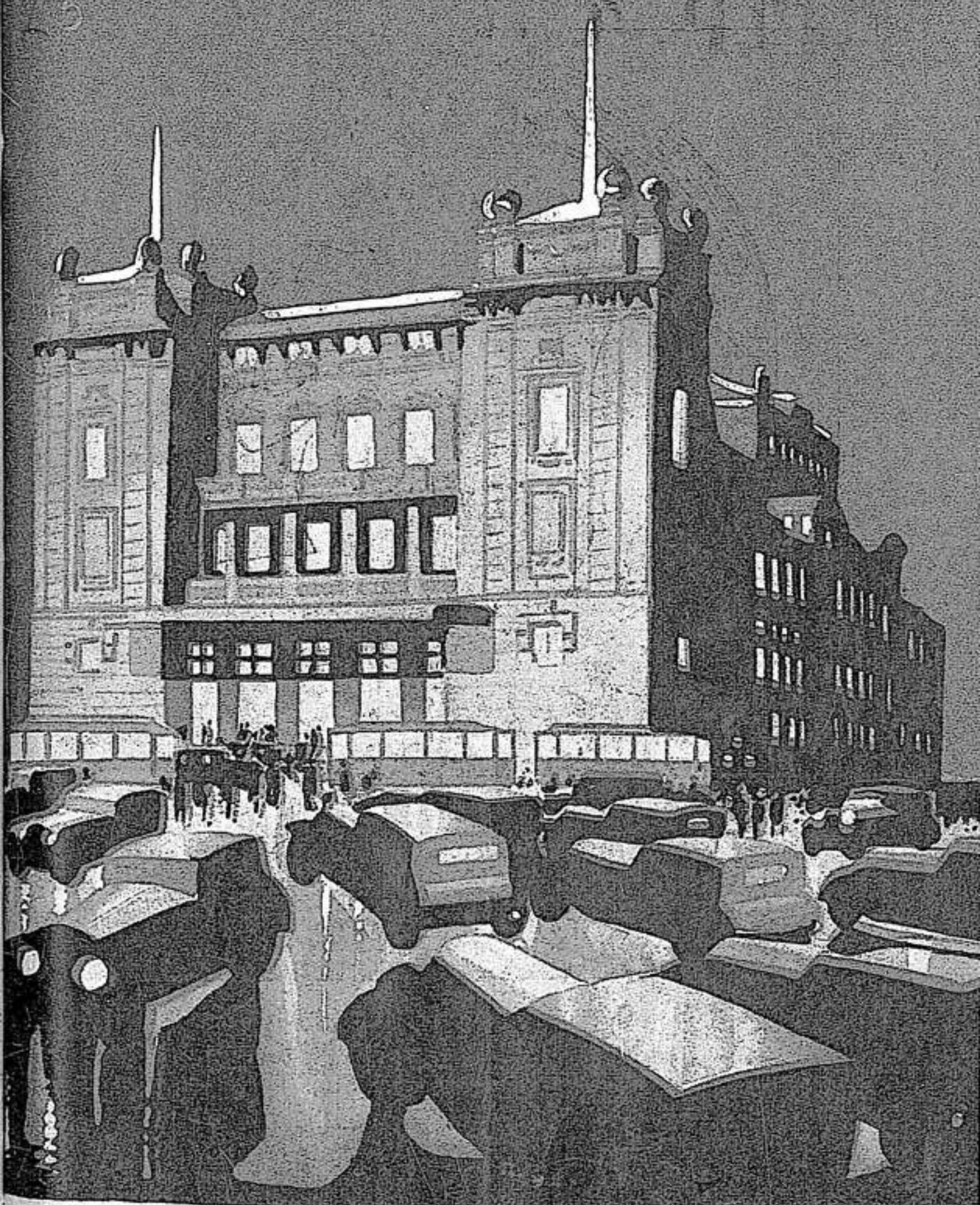

ПОЗВОДИ ШТЕГ

БРОЈ 23 БЕОГРАД 6 ФЕБРУАР 1934

ЦЕНА 2 ДИЋ.

ПОЗОРИШТЕ

НЕДЕЉНИ ИЛУСТРОВАНИ ПОЗОРИШНИ ЧАСОПИС
ИЗДАВАЧ: ГРАФ. УМЕТНИЧКИ ЗАВОД ПЛАНЕТА
УРЕДНИШТВО: БЕОГРАД, УСКОЧКА 8, ТЕЛ. 20-714

23

6 феб. 1934

С-1-3

НАПРЕДНА И КОНЗЕРВАТИВНА ПОЗОРИЦА

Временски утицај на драмску продукцију постоји кроз све позоришне епохе. Али бински израз једнога дела на позорници, и првобитни садржај дела, у току времена постају дивергентни. Према томе, дели се позорница на две врсте: на напредну и на конзервативну. Конзервативна позорница обично не тежи за актуелношћу бинског израза у односу а модерна времена. А напредна, на против, тежи за савременим бинским изразом, и постиже га.

Бити репертоарски конзервативан, не значи исто што и бити конзервативан према актуелности бинског израза. Има позорница које се у знаку репрезентативне традиције, држе чврсто репертоара из прошлости или га изражавају новим бинским изразом, путем режије. Такве конзервативне позорнице имају свој уметнички смисао, и доносе перманентном развитку позоришне уметности. Али позорнице које се стереотипно држе конзервативног репертоара, без тежње за његовом обновом кроз савремени бински израз, дејствују реквизитно.

Ако такве позорнице и по своме специјалном ставу губе мост ка публици, онда се оне још више удаљују од живога додира са гледалиштем. Актуелни садржај кроз струту позоришну форму, публика ипак прима; али струту позоришну форму без актуелизираног садржаја, публика данас тешко трпи. Из тога се изводи следеће:

Актуелност је витална функција позоришта. То одговара ситуацији у којој се у опште данас позоришта налазе. Не треба бити реакциониран у погледу репертоара; а може се бити конзервативан. Само та конзервативност у књижевном смислу, мора бити испуњена савременим бинским изразом, који одговара модерној позоришној уметности. На тај начин ствара се актуелност и свему ономе застарелом за позорницу. Без тога нивелисања, које је неизбежно између идеје и штофа, није могућа ни жива обнова класике, ни других дела из прошлости. Али са тим нивелсањем, постиже се уметничка актуелност.

Што се тиче напредне позорнице, она је и књижевна ревија вре-

мена, и уметничка синтеза данашњице. Идеја иде испред штофа. Без тога се не може замислiti савремено позориште, јер у противном случају оно само себе изолира од контакта са уметничком идеологијом, због које постоји. Према њој се најзад оријентише и материјално стање позоришта. Само је опасност у овом случају, да смишљајући актуелности не пређе у моду, које се треба чувати ако је профане популарнице. Многи писци црпу данас мотиве као исечке из јавнога живота, или из разних друштвених процеса и догађаја са циљем, да по сваку цену данашње људе представе што различитијим од оних у прошлости — као да пишу уводне чланке или воде репортажу у листу. Међутим, они само на известан начин фотографишу такве људе и догађаје, али најчешће губе извида целокупност огледала времена, које са своје психолошке стране, а у вези за позорницом, захтева и нову форму бинског израза!

Без тог сценског израза, односно без проширеног регистра глуме, напредно позориште ретко постиже стварно своју садржину. Особито је то ризично по оперску позорницу, која чини прелаз из традицио-

налног шаблона, у нову нервну атмосферу распеваног модерног човека.

У драми, напредно позориште најповољније постиже свој циљ, ако је стил представљања постигнут у право време и постављен на чврсту уметничку базу од стране режисера — ствараоца којих је мало, а не од стране режисера — кописта којих има много. Такво напредно позориште корача са замахом стабилно ка своме напретку, а драмска продукција, ако је плодоносна, може га учнити уметничким фактором високог значаја.

Наша позорница делимично је напредна, а делимично конзервативна. Значи, њена средња линија, омогућује и једно и друго, у одсуству јаких приватних позоришта (не покретних), која могу одрешено да се утркују било у једном или у другом крајњем правцу.

У сваком случају, конзервативна страна наше позорнице, тежи за актуелним и савременим бинским изразом; а напредна страна застаје само услед формалних разлога, а мање због могућности, коју јој извесна најновија домаћа драмска продукција у ствари почиње да пружа...

Завод за хем. чишћење и бојење одела

Кнежев споменик 5 (Палата „Риунионе“). Телеф. 27-914

Прима фину тоалету за даме и господу на чишћење и бојење и на највеће задовољство својих муштерија доводи у ред. Тапиће, завесе, рунавице, салонски намештај и т. д.

НИКОЛА ДИНИЋ

Радионица - Краљи Александра ул. бр. 216. Тел. 29-034

Дирљива судбина куртизанке

Њен гроб је још увек окићен камелијама

Половином прошлога века, Париз је био сав усталасан смрћу Марије Диплеси, назване „Госпође са камелијама“. Сви су плакали за њом, као за каквом легендарном хероином. А током свога краткога живота, од убоге сиротице, постала је краљица лепоте, духа, отмености и конверзије; најраскошнија и најелегантнија жена Париза, која је давала друштвени тон, посећивала редовно сва позоришта и концерте, проводила лето по светским купатилима и скромним планинским летовалиштима; држала велики и луксузни стан, имала елегантна кола и ћоње, држала мноштво послуге, имала најбољег кувара у Паризу, и

давала сјајне закуске, где се скупљао отмени свет; трошила милионе, и поврх тога имала силне дугове.

То је била Маргарита Готје, у Диминој драми, право чудо за своје савременике. Поред безбројних обожаваоца, књижевника и аристократа, један високи руски племић и дипломата, старап, хтео је да је усвоји, давајући јој огромне суме на издржавање, јер га је подсећала на његову рано преминулу кћер.

И та заносна жена, која је засијала као комета над Паризом, одрекла се најзад сваке раскоши, да би се жртвовала интимној и истинској љубави у своме срцу. Ову жртву нико није одмах схватио.

Сцена из „Аталије“ (у средини гђа Злата Марковац у насловној улози)

**ВУНА
„БЕВЕРИЦА“**

Одличан квалитет за плетење
**ПУЛОВЕРДА, ЦЕМПЕРА, БЛУЗА
и др.**

Тражите и уверите се

МЕТЕОР[“]

СТОВАРИШТЕ МАНУФАКТУРНЕ РОБЕ
БЕОГРАД, КНЕЗ МИХАЈЛОВА 29, ТЕЛ. 22-423

Преглед
слободан
куповина
необавезна

Најбогатији избор за зимску сезону

Готових мантлова и зимских капута за даме и господу по најновијим моделима.

Велики избор крзна.

Штофова за даме и господу у најмодернијим дезенима.

Свила за дневне и вечерњу тоалету.

Веша готовог и по мери, као и све остале потребе за домаћице.

Тек кад је из њене трагедије поникла величина душе — она је овековечена у драми „Госпођа са камелијама“.

Али њен муж, граф Перего, из оног њиховог кратког несрећног брака, подигао јој је на гробљу Монмартра, леп, бели мраморни споменик. Од тада су, њен гроб и тај споменик, топло, осећајно за вештање целом Паризу, те се вечно и без престанка пред њима налазе ките љубичице и њене љубљене камелије, а вероватно и топле сузе безбројних непознатих људи, којима је ова млада мученица љубави постала драга.

А оно што је њен споменик на Монмарту за парижане, то је њен роман и њена драма у литератури за цело човечанство. Зато се на представе „Госпођа са камелијама“ долази са оним истинским узбуђењем, као што се одлази са пијететом на њезин незаборавни гроб...

Г-ца Ката Јовановић пева Марфу

Из старе позоришне галерије

Ко је ово?

Ко је ово, чије је глумачко име било тако драго нашој позорници крајем прошлога века?

(Одговор на слику под истом рубриком у прошломе броју: Милорад Гавриловић као младић)

*Посетиши нашу
нову йозорницу
у Јалаши „Луксор“*

Хор крокодила у старом египатском позоришту

Модерни египтолози све више претварају своја откровења у идолопоклонство. Њихов занос проширује хоризонте, затрпане временом, особито од када је Тутнкамон отворио очи у гробници, и погледао око себе после толико хиљада година. Данас се одлази у Египат у ходочашће, као у Грчку прошлога века. Читају се јероглифи, тумаче обелисци, и клечи се пред Озириком.

У последње време откријена је и музика на мрачним плафонима пирамида. Химне и мелодије избијају из јероглифа, и трепте као ноте. Најзад научни ходочасници разгранали су своје стручности, начела,

методе откопавања и студирања на старим обалама Нила. Тако Курт Сете и Е. Дритон, посветили су се фрагментима оних папируса и текстова, у којима се крије порекло старог египатског позоришта.

Пре тога су Бенедит, Море и Шефер постављали и обарали сами разне претпоставке о позоришту у земљи пирамида и фараонских поза. Веровало се, да је у древном Египту постојало бар религиозно позориште. Али стари текстови, и њихова тумачења, нису то дugo потврђивали. Сада је К. Сете, најзад, открио све, и потврдио. А Е. Дритон је чак одушевио позоришног човека као што је Бати, у Елисеј-

НАЈСЕНЗАЦИОНАЛНИЈА НОВОСТ

„MATITE“
ПУДЕР ЗА ЛЕПОТУ
БЕЗ ТАЛКА ОД
L. T. PIVER
P A R I S
осигуруја савршену
кадифеност тена
Продаје се у свима
бољим парфиме-
ријским радњама

Први тенор наше опере г. Драбик, у костиму из опере „Халке“, коју ускоро режира и пева и у Загребу, под диригенством г. Готовца

ском позоришту у Паризу, да се компонује једна стара египатска драма, која је — ма и као имагинација глуме — заинтересовала по зоришни свет.

Једно је данас несумњиво тачно. Египћани су не само имали позориште, већ су њиме утицали доцније и на развиће грчког позоришта. Брилан, у једној својој студији, нарочито је показао могућност такве претпоставке, препуштајући да се до скоро верује, како је грчко позориште по своме пореклу самоникло. Међутим, К. Сете нам открива праве драмске текстове ста роегипатских позоришних мистерија. Митолошке епизоде, као и историјске и ратничке сцене, праћене су гестом, песмом и игром.

Драматична природа била је урођена код Египћана. Култ церемоније обављао се у драматичном

стилу. То доказују и многи рељефи и скулптуре. Јероглифске инс крипције пуне су свечаних записа, који нису сува хроника, као што се обично мисли. Још Херодот је забележио о верским свечаностима на делти Нила, за које бисмо рекли да су приређивање скоро у стилу средњевековних европских позоришних мистерија. Особито је данас позната, после испитивања, драматичка свечаност пред Аресовом статуом, и то три до две хиљаде година пре Христа.

Драматични карактер и сценске индикације пронађених текстова, које је Сете открио, потврђују пуни смисао старих Египћана за репитатив. Као да су на обелесцима урезане речи глумаца, који су креирали богове. На једном мемфијском папирусу, изложен је у стиху мит о борби добrog бога са злом за превласт у Египту. Мотив је чисто драмски. Између два надчовечна бића сценски се креће трећи бог Теб, као посредник у дијалогу. Инскрипције су несумњиви документ о постојању мемфијске религиозне драме, која је и по начину интерпретације посве слична пра старим, архаичним играма са далеког истока.

Толико има магије и кокетерије у јероглифским словима, да је немогуће веровати, да у старом Египту није било заносног смисла и осећања за гест и мимику.

О пореклу египатског позоришта недавно је објавио своју студију Ван де Вал. Он хоће да дође до синтезе, и у томе му помаже Дриотон својим открићима. На једном обелиску Дриотон је пророчки протумачио текст и рељеф. Открио је представу т. зв. хора крокодила, који је у најстаријим мит-

ТАЈНА МЛАДОСТИ

ПУДЕР **LUBIN** PARIS
следећих мириса:
DOUCE FRANCE
OCEAN BLEU

даје савршен тон, храни кожу, отклања црне тачице, ауто се држи на лицу и има пријатан, трајан и дискретан мирис. Сигури смо да ће Вас само једна проба учинити сталним потрошачем пудера

DOUCE FRANCE или
OCEAN BLEU LUBIN-PARIS

Добија се у свим апотекама, дрогеријама и бОљим парфимеријама.

Права београдска метало-везачка радионица
ВУЈНОВИЋ

за израду
лустера

Краља
Александра
ул. бр. 10

за израду
металне
робе

Тел. -112

KOZMETIČKA HIRVRGIJA
ПОДМЛАЂИВАЊЕ ОПЕРАТИВНИМ СКИДАЊЕМ ВОЋА
ЛИЦА—КОРЕКТУРА НОСА
И ВИШУ—ПЛАСТИКА ГРУДИ*

KONZERVATIVNA KOZMETIKA

НЕГА ТЕНА—МАСАЖА,
ОДСТРАЊИВАЊЕ ДЛАКА,
БРАДАВИКА—ПОТРУНО ИЗЛЕЧЕЊЕ ПРОШТЕНИХ ВЕНА,
ГИМНАСТИКА—ПРЕПОРУЧУЈА
ВАНЈЕ ЈЕСТАВА ЗА БИОЛОЖКУ НЕГУ ЛИЦА! ТЕЛА...
КОЗМЕТИЧКИ АТЕЉЕ
ДОКТОРА АЛФЕРЕНЦАКА
БЕОГРАД—ТЕРАЗИЈЕ 6-11

ШЛЕСКИ УГАЉ И КОКС

првојаклассног квалитета — Препоручује трговина угља
ЈОВАН Д. НИКОЛАЈЕВИЋ
Немањина 26
Телефон 22-958

Чувајте Ваше зубе!

BOTOT

BOTOT

Вода за уста
Паста у тубама
Сапун за зубе

Израђени су од најфинијег материјала и најефикаснијих антисептичких средстава

ОПРАВКА и ЧИШЋЕЊЕ СВИХ врста ТЕПИХА

оригинални персиски таписи
САФИКЈУРДИЛИ Теразије 34
Тел. 25184.

Сајлено рубље за даме
од шармеза, дивни фазони најбољи квалитети препоручује фабрично стовариште

Esijac
КН. МИХАЈЛОВА, 33

CORSETIERE
„КОСТОМ МИДЕР“, прслук креирани од Коена за ову сезону. држе у дисциплини Ваше тело, нејзно по према грациозним чистим линијама; и ванредно истиче линију тела.

»КОЕН«
Пашевија 2, Телефон 24-576

Цемп зре, пуловере и хаљине
за одрасле и децу, у најлепшем избору

САПОТ
Фабричне цене
Кнег. Јубице ул. 15а
Макенз. ул. 20

Најбољи су радио апарати
INGELEN
JUGO-RADIO Телефон 24-125
Теразије број 35
Преко пута пасаж Клерица

ХЕМИСКИ ЧИСТИМО и бојимо ДАМСКУ ТОАЛЕТУ и одела А. Келнера Синови, Јакшићева 4а и Цара Николе II бр. 43

Gospodol

- Moji specijalni krojevi i prvakasni francuski materijal zadovoljilice potpuno sve Vaše želje
- SPECIJALNI ATELJE MIDERA I PRSLUKA

GRAZIOSA
КНЕГИЊЕ ЈУБИЦЕ 8 ТЕЛЕФОН БРОЈ 28-2-28

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ У Београду

Дневна претстава
У недељу 11. фебруара 1934. године
(12. пут)

Зона Заифирова

Комад из нишког живота у 4 чина, с певањем.
По приповетци Ст. Сремца прерадио Сима Јов. Бунић.
Режија г. Гинића

Л И Ц А:

Хаџи Замфир	—	—	—	—	г. Д. Гошић
Ташана, његова жена	—	—	—	—	г-ђа Павловић
Зона, њихова кћи	—	—	—	—	г-ђа Луковић
Уранија	—	—	—	—	г-ђа Хаџић
Калијопа	—	—	—	—	г-ђа Н. Паранос
Таска	—	—	—	—	г-ђа Златковић
Васка, измеђарка	—	—	—	—	г-џа Бошњаковић
Циганка, измеђарка	—	—	—	—	г-ђа Г. Јовановић
Ђир Ранђел, богат трговац	—	—	—	—	г. Н. Јовановић
Манулаћ, његов син	—	—	—	—	г. Поповић
Мане, кујунџија	—	—	—	—	г. В. Јовановић
Јевда, његова мати	—	—	—	—	г-ђа А. Паранос
Дока, Манетова тетка	—	—	—	—	г-ђа Поповић
Пота, шегрт	—	—	—	—	г-ђа Текић

Словес

Пресељава кућевне ствари
Транспортује и царини робу
Вука Каракића улица број 9/1 Телефон 20-8-13

Рубље - Пижаме
СПРЕМЕ ЗА УДАВАЧЕ

Ана Сојлер
Кнег. Јубице 15

Елегантан свет носи само
ROTHSCHILD
чарапе и рукавице
Кнег. Јубице 14, тел. 25-171

FORVIL КОЛОЊСКА ВОДА

5 Fleurs
HERRLICH ERFRISCHEND DURST LANGER ANHALTED EAU DE COLOGNE На и освежавајућа. Парфиме-
дија „ЛЕДИ“ Кнег. Јубице 15

ПРИВАТНА ЗУБНА КЛИНИКА

Д-ра ЦАРИЋЕВИЋА
БЕОГРАД, Престолонаследников трг 3
Теразије Тел. 20-458 и 24-068
Прима пацијенте целог дана
Врши дужност позоришног зубног лекара

ТЕПИХЕ и ЗАВЕСЕ

Брокате, плишеве и остало за намештај
Највећи избор препоручују

МАРКО ВУЛЕТИЋ, ГАВРИЛОВИЋ И КОМП.
Кнез Михајлова 20 - БЕОГРАД

ОПРАВКА и ЧИШЋЕЊЕ СВИХ ВРСТА ТЕПИХА

оригинални персиски таписи
САФИКЈУРДИЛИ Теразије 34
Тел. 25184.

Свилено рубље за даме
од шармеза, дивни фазони најбољи квалитети препоручује фабрично стовариште

Eliaš
Кн. Михајлова 33

CORSETIÈRE
„КОСТОМ МИДЕР“, прслук креирани од Коена за ову сезону држе у дисциплини Ваше тело, нејзно по према грациозним чистим линијама; и ванредно истиче линију тела.

»КОЕН«
Пашевија 2, Телефон 24-576

Цемп зре, пуловере и хаљине
за одрасле и децу, у најлепшем избору

СУПОРТ
Фабричне цене
Кнег. Љубице ул. 15а
Макенз. ул. 20

Најбољи су радио апарати
INGELEN
JUGO-RADIO Телефон 24-125
Теразије број 35
Преко пута пасаж Клерица

ХЕМИСКИ ЧИСТИМО и бојимо ДАМСКУ ТОАЛЕТУ и одела **А. Келнера Синови**, Јакшићева 4а и Цара Николе II бр. 43

Gospodol

- Moji specijalni krojevi i prvakasni francuski materijal zadovoljiliće potpuno sve Vaše želje
- SPECIJALNI ATELJE MIDERA I PRSLUKA

GRAZIOSA
КНЕГИЊЕ ЉУБИЦЕ 8 ТЕЛЕФОН БРОЈ 28-2-28

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ У Београду

Дневна претстава Мала позорница „Луксор“
У недељу 11. фебруара 1934. године
(19. пут)

Зона Замфирова

Комад из нишког живота у 4 чина, с певањем.
По приповетци Ст. Сремца прерадио Сима Јов. Буњић.
Режија г. Гинића

ЛИЦА:

Хаци Замфир	—	—	—	г. Д. Гошић
Ташана, његова жена	—	—	—	г-ђа Павловић
Зона, њихова кћи	—	—	—	г-ђа Луковић
Уранија	—	—	—	г-ђа Хацић
Калијопа	—	—	—	г-ђа Н. Паранос
Таска	—	—	—	г-ђа Златковић
Васка, измеђарка	—	—	—	г-џа Бошњаковић
Циганка, измеђарка	—	—	—	г-ђа Г. Јовановић
Ђир Ранђел, богат трговац	—	—	—	г. Н. Јовановић
Манулаћ, његов син	—	—	—	г. Поповић
Мане, кујунција	—	—	—	г. В. Јовановић
Јевда, његова мати	—	—	—	г-ђа А. Паранос
Дока, Манетова тетка	—	—	—	г-ђа Поповић
Пота, шегрт	—	—	—	г-ђа Текић

Globus

Пресељава кућевне ствари
Транспортује и царини робу

Вука Карапића улица број 9 / I Телефон 20-8-13

Рубље - Пијакаме
спреме за удаваче

Ана Сојлер
Кнег. Љубице 15

Елегантан свет носи само
ROHACEL

чарапе и рукавице

Кнег. Љубице 14, тел. 25-171

FORVIL КОЛОЊСКА ВОДА

изванредна мириза, дуготрајна и освежавајућа. Парфиме-
дија „ЛЕДИ“ Кнег. Љубице 15

ПРИВАТНА ЗУБНА клиника

Д-ра ЦАРИЋЕВИЋА
БЕОГРАД, Престолонаследников трг 3
Теразије Тел. 20-458 и 24-068

Прима пацијенте целог дана
Врши дужност позоришног зубног лекара

ТЕПИХЕ и ЗАВЕСЕ

Брокате, плишеве и остало за намештај
Највећи избор препоручују

МАРКО ВУЛЕТИЋ, ГАВРИЛОВИЋ И КОМП.
Кнез Михајлова 20 - БЕОГРАД

Коте, калфа — г. Милошевић
 Прока, кафеција — г. Ђ. Маринковић
 Јован, кујунџија — г. Ј. Николић
 Новинар — г. Душановић
 Циганин — г. Хет
 Ставра „Јаре“ цигански конзул — г. Новаковић
 Ленће губеђијско — г-ђа Гошић
 Наска грнчарска — г-џа Ленска
 Баба — г-ђа Иличић
 Догађа се у Нишу, седамдесетих година.

ско-драмским сценама у Египту играо важну улогу. За развијање религиозне драме, хор крокодила значио је полазну тачку. У колико је једна свечаност више била у знаку митске фаталности, у толико је хор крокодила (или скорпиона), имао дубљи карактер. Ови прерушени играчи као крокодили у хору, између два Бога — Ра и Тота — означавали су, три хиљаде година пре Христа, основно зачеће драме.

Тумачећи т. зв. рамзеумски папирус, који потиче из 1900. г. пре Христа, за владе Сесотриса, К. Сете доказује да је текст потпуно драмски, који се некада само рецитовао или играо. То је само драма извесног жанра, јер илуструје ступање краљева на престо. У колико се више папирус развија, у то-

лико има више сцена. У свакој сцени учествују личности, свештеници, функционери, краљевски родитељи; или животиње, волови, козе; или ствари, дрво, хлеб, бисер. Сва бића ступају у међусобну акцију, која је час митолошка, час реална. У сваком случају она је симболична.

Свака сцена почиње са уписаном режисерском примедбом, која се тиче радње. Рамзеумски драмски папирус је значајан и по томе, што у почетку сваке сцене стоји забележено по једно име. То су имена оних особа (актера), које су проносирали претходно садржај саме сцене. Њихова су имена урезана положеним јероглифима — према испитивању које пружа К. Сете.

Драмске приредбе даване су у храмовима, уз припомоћ ритуалне

Сцена из комада „Зар Жералдинија није анђео?“ (г-ђа Дара Милошевић г. Вл. Драгутиновић у главним улогама)

SUNTOL

Течна масти за чишћење и одржавање паркета, фарбаног патоса, линолеума, кожног и дрвеног намештаја. Четкање непотребно. Изванредан, трајан сај. Добија се: у бОльим колонијалним радњама.

ПРОИЗВОД: ХЕМИЈСКЕ ФАБРИКЕ ИМАЛИН

Тражите свуда само ТУ-ТОКС ТУ-ТОКС ТУ-ТОКС

реквизите. А публика је стајала оделито, и никада није била интимна са онима, који приређују позоришну свечаност. К. Сете изводи, да данас постоје само фрагменти на основу којих се може реконструисати целина драме; а драма је свакако постојала још у прастаром Египту, и без сумње утицала на многе друге народе.

Ван де Вал дотиче се питања, да ли су Грци заиста што наследили по египатском позоришту? Ако су наследили, тај процес морао је трајати вековима, и где се онда зауставио? Или су Грци позајмили само египатску позоришну елементарност, затим је одбацили као примитивну за грчку рафинирану драму? Али зар Дионизисове светковине не потсећају на Озирисове свет-

ковине? Орфичке грчке мистерије такође имају додирних елемената са прастарим Египтом, што је можда од пресудног значаја. Трансформирање је несумњиво. Дакле, зачеће драме је у Египту, и ако Египат никада није имао ни Софокла, ни Аристофана. Што је најглавније, треба и порекло драмског хора такође тражити на обалама Нила. Грчки антички позоришни хор, и у драми и у комедији, има далеких трагова у Египту. Чини се, да је т. зв. хор крокодила из египатског позоришта, прототип позоришног хора у опште, а претеча доцнијег грчког драмског хора, који игра тако важну улогу у античкој драми. Претпоставка је убедљива, али закључак, на жалост, још није са свим могућ...

Р. М.

Сцена из „Аталије“ (г. Добрица Милутиновић и гђа Каталинин)

Позоришни фестивал у Москви

Тридесет тенора ћодједном сви певају!

Позоришни фестивал у Москви завршен је недавно, у присуству многобројних гостију и учесника из иностранства. Репертоар фестивала постигао је свој пуни уметнички израз што потврђује необичну плодност позоришног живота у далекој Москви. Странни учесници на фестивалу уверили су се, да је совјетска драматургија у т. з. трећој својој фази постигла на позорници велики успех, и понова дигла позоришну уметност до свестраног значаја.

У Европи се често површио мисли о совјетској позоришној продукцији. Непосредно иза револуције, у класној борби, хегемонија поезије уступила је постепено место прозној књижевности. Квантитативни пораст драмске продукције дошао је тек иза тога. А квалитативни пораст се осетно много касније, тек кад је сазрео један процес који пружа могућности, да се извесни социјални принципи сложе са уметничком идеологијом. Чим је то наступило, резултат се показао.

Да би се дошло до тог резултата било је природно да совјетска драматургија прође кроз три своје фазе. У првој је преовладала драматична агитација, као последица револуције. У другој се створио комплекс драмских тема, црпљених из новог друштвеног живота, из кога су кроз колектив првириле појединачне карактеристике и нарави.

У трећој фази совјетске драматургије, јавља се удуబљавање у психолошку страну човечијег бића, из које се црпе општечовечанска теза и диференцирање људи према подолетерском култу.

Све је то најзад водило ка трајењу снажног уметничког израза на позорници. И тек кад се до тога дошло, приређен је недавно необични позоришни фестивал за међународне госте. Репертоар фестивала испољио је све главне уметничке одлике, које преовлађују над социјалним елементом, или су у складу са њиме, као што се то видело при приказу комада „Блиндирани воз“. Код учесника је необичан утисак изазвао и приказ комада „Оптимистичка трагедија“ од Вишњевског, у режији Таирова. У Художественом театру приказани су Гогољев „Ревизор“ и „Мртве душе“.

Али најинтересантнији су режијски експерименти са извесним операма. Тако је Вердијев „Трубадур“ доживео необично подмајивње, које га више приближује укусу свремене публике. До сада је „Трубадур“ на многим европским позорницама инсцениран тако рећи у сенци и мраку, уз убијање које кида живце. Директор опере Драничников модернизирао је „Трубадура“ а режију је водио Радлов. Хор пева свим друге арије. Убачене су игре и тарантеле као и фамозни ратаплан, при чему суделује тридесет тенора, који одједном сви певају. Тако је „Трубадур“, оперисан на овај начин после више од шесет година свога постојања, постао свежији а нарочито ведрији, пропраћен у свима чиновима живописним играма — што је учесницима позоришног фестивала нарочито пало у очи....

Бруно Валтер о живој опери

Има песимиста — вели Бруно Валтер — који далеко виде. Али видети олују не значи веровати одмах у охлађење сунца. Исто тако, на основу данашњих застрашујућих догађаја, не треба извлачiti лако коизеквенце, да је у питању помрачење људског срца, које се кроз сва времена испољавало у уметности, и као такво, његово је учешће у историји човечанства обезбеђено. Можемо се само питати: да ли је оперска уметност, у доба кризе, у стању да се одупре свима противностима и тешкоћама, које је овде-онде чине застарелом? Питање је, да ли опера као идеја животно способна. Ја не бих рекао да није. Човечији глас, који у опери налази свој израз и сјајно дејство, својим музикалним смислом захвата широке масе. Затим, има музика таквих трансценденталних израза, који увек на човечију душу чине неисцрпљив утисак. Између ова два елемента, између ова два пола, живи опера у својој разноврсности.

Баш спој између полихимније и мимуса, и баш зато што опера није стилски једноставна и хомогена,

као што је то апсолутна музика или лирика, већ што чини сложеност бише елемената — то јој баш осигуруја снагу за егзистенцију. Уз сложеност, тај комплекс, воли маса, коју зовемо публиком. Према томе, такво изобиље, са толико дражи и ефеката, не може застаревати.

Постоји истински извесно опште заташкавање душевних човечијих манифестација; у колико то задире и у стање опере, појмљиво је; али узрок је изван оперске позорнице, узрок је у самом човечијем срцу и у култури која је у опасности.

Ризична је по оперу пре свега слаба интерпретација. Поред тога њу кочи све ограниченија продукција. Зато нас може покадкада ожалостити оно што већ имамо у опери, а ново нема доволно прилива.

Али ипак опери мање може да шкоди запуштеност у инсценацији, оскудици у талентима, и слаба подела оперских улога, колико може да јој пауди наивна публика.

И још нешто треће: режија која мења основни дух опере, што постоје на многим позорницама ри-

Производња и трговина намештаја

**Душана Љ.
Димитријевића**

Београд, Кр. Александра 20
Телефон 26-5-26

Израда сваковрсног гвозденог и дрвеног намештаја
Највећи избор • Солидне цене • Тачна послуга

зично, из уображеног страха да опера не застари!

Музика се сама по себи брани, својим драматичним изразом, од свих споредних шкодљивих навијања.

Аутентичност значи постигнуће уметничког циља у опери. Између интерпретатора и аутора мора бити истине. Оваква истина, поникла из верности дела, ствара сама по себи сферу која уметнички струји кроз оперску интерпретацију. То ће увек оперу одржати у снази. Право уметничко дело увек је нека врста живог бића. Кад се то има у виду, опера је увек и жива.

ПРОСЛАВА ПОПУЛАРНОГ ЧЛАНА ОПЕРЕ Г. В. ШУМСКОГ

Прослава тридесетогодишњице уметничког рада г. Василија Шумског, члана наше опере, обавиће се у Коларчевој дворани, у суботу 10. марта т. г.

Свршивши у Москви гимназију, правај и филхармонију; г. Шумски 1904. г. ступа први пут у оперу Солдникова, затим прелази у позориште „Ермитаж”, па у фоарсу „Сабурова”, после опет се враћа у оперету у којој је стално до 1921. год. Од 1922. год. он постаје члан Београдске опере, где глуми и пева већ 12 година. Г. Шумски је са лепим успехом креирао видне мимичне улоге у нашем балету, особито у „Копелији”. У току времена постаје омиљени певач на свима добротворним концертима. На дан његове прославе приказаће се комична опера „Слепи миш” у најбољој

Г. ВАСИЛИЈЕ ШУМСКИ

Најновија карикатура г. Василија Шумског (од г. Жедринског)

подели. Адвоката Блинда игра јубилар. Скроман као човек целог свог живота, г. Шумски је скроман и са популарним ценама за своју прославу.

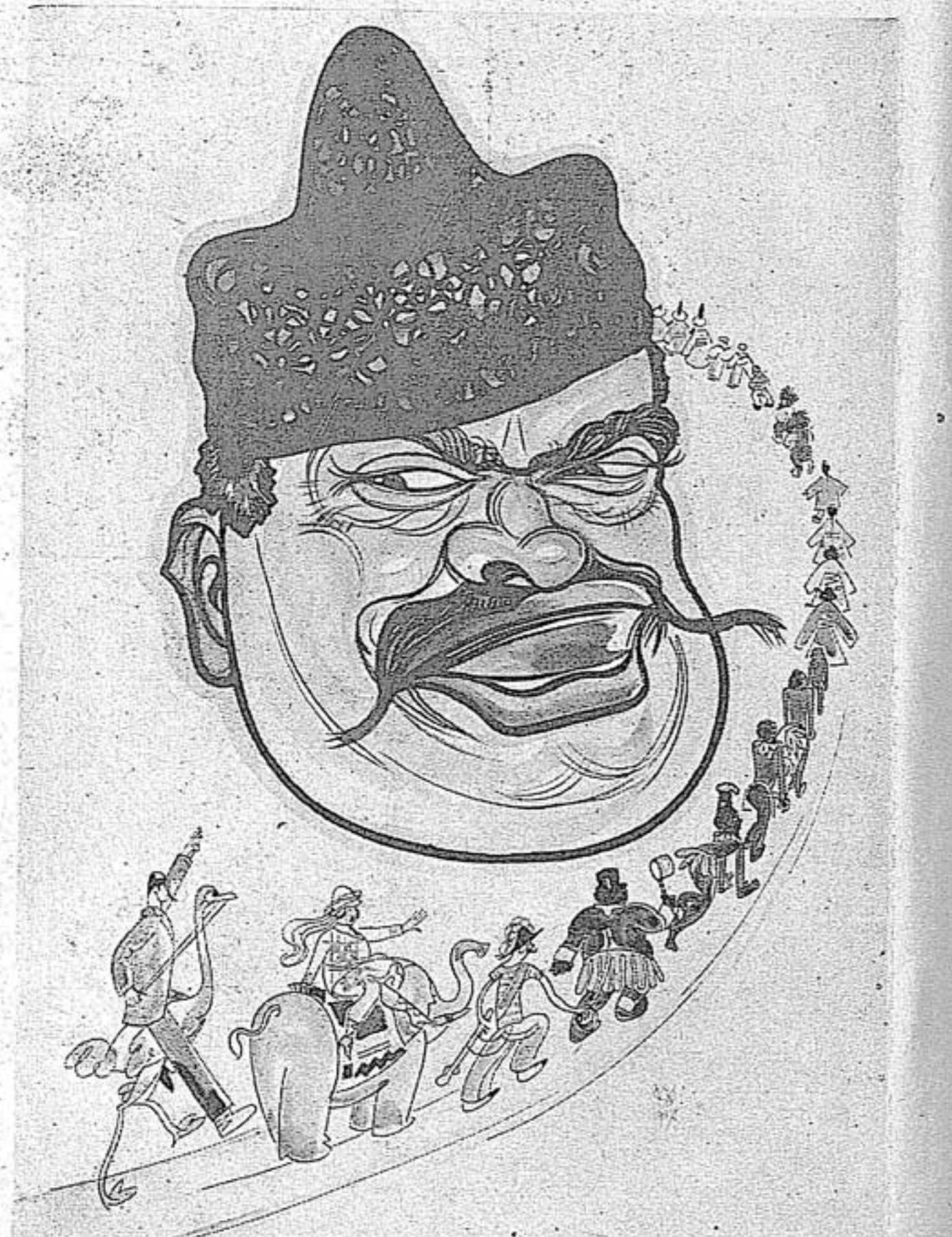
Г. Мата Милошевић играће Армана Дивала

Г. Предраг Милошевић диригије „Чаробну фрулу”

Сцена са хором у „Аталији”

Наш вечити путник Јованча Мицић (карикатура Николе Гошића од Жедринског)

Власник и уредник: Ср. Ил. Обрадовић — Штампа „Планета”, Ускокача 8

ТРГОВИНА
ХАРТИЈА
И
КАНЦЕЛАРИЈСКОГ
МАТЕРИЈАЛА

УЗУН МИРНОВА 4
Палата Аеро-Клиб

БЕОГРАД

Телеф. 24-992

Предузеће за израду кофера и торбарских израђених узорака

МИЛАН Ј. СТОЈАНОВИЋ И КО.

БЕОГРАД, ПРЕСТОЛОНАСЛЕДНИКОВ ТРГ (ТЕРАЗИЈЕ) 38, Т. 25064

ПОЕНКАРЕОВА 2 ПАЛАТА ЈУГОБАНЕ

САДА У ПРОДАЈИ

SUPER 34

Standard

RADIO

Тражите од наших за-
ступника, да Вам пред-
ведуј апарат у Вашем
дому.

- Савршено верна репродукција говора и музике.
- Највећа селективност.
- Елегантна спољашњост украсиће сваки салон.

JUGOSLAVENSKO
Standard Electric Company A.D.

Београд, Краља Александра улица 17